

ZAiKS.TEATR

nowości | grudzień | 2025

Widok na dolinę Yosemite w Kalifornii
1860 - 1880, Carleton E. Watkins
źródło: Rijks Museum

Szanowni Państwo!

prezentujemy nowości w bibliotece ZAiKS-u. Tym razem szczególną uwagę zwracamy na sztuki polskich autorek: Marii Gustowskiej, Marty Guśniowskiej, Zuzanny Bojdy oraz Darii Sobik, która napisała tekst w duecie z Michałem Buszewiczem. Różnorodność tematów na większe obsady: Akcja Wisła, los dziewczyn z prowincji w międzywojniu, a współcześnie syndrom oszusta i syndrom księżniczki. Jest też nowy tekst dla odbiorcy familijnego. Polecamy również przekład autorstwa Hanny Karpińskiej nowej, nagradzanej sztuki bułgarskiego pisarza Zacharego Karabaszliewa.

Zachęcamy do zapisywania się na nasz newsletter na stronie www.zaiksteatr.pl. Co miesiąc otrzymają Państwo informator „ZAiKS. Teatr. Nowości” z opisami nowych utworów w naszej bibliotece. Przesyłamy również kwartalny biuletyn „ZAiKS.Teatr”, w którym można znaleźć wywiady z twórcami, informacje o festiwalach i premierach autorów związanych z ZAiKS-em.

zaiksteatr.pl

*Dolina rzeki Indus w pobliżu
Gagangir, Dżammu i Kaszmir, Indie
1864 - 1865, Samuel Bourne
źródło: Rijks Museum*

Michał Buszewicz, Daria Sobik OSZUŚCI

Sztuka jest próbą zmierzenia się z lękiem przed demaskacją, że wszystkie nasze osiągnięcia są niezasłużone, a obraz naszej kompetencji to tylko pozór. Piątka nieznajomych początkowo dzieli ten strach w milczeniu, by nie potwierdzać podejrzeń wobec siebie. W atmosferze grozy usilnie skrywane dotąd tajemnice wychodzą na jaw zapowiadając ostateczną kompromitację. Czy żeby żyć bez syndromu oszusta należy po prostu... oszukać, że w siebie wierzymy? Czy jedynym pocieszeniem może być fakt, że nas „oszustów” jest więcej niż się wydaje? Dramat ten, jak pisze Piotr Dobrowolski „łączy trafne diagnozy współczesności ze znakomitą, bardzo rzadkim w dzisiejszym polskim teatrze, dowcipem sytuacyjnym i językowym”.

[4 role kobiece, 2 role męskie]

Zuzanna Bojda SŁUŻĄCE DO WSZYSTKIEGO

Miasto kusi obietnicą awansu, elektrycznego światła, lepszego życia. W ten świat wprowadza nas Emilka, młoda dziewczyna z prowincji, która szybko traci imię, by stać się „jedną z wielu Kaś czy Maryś”. W nowym otoczeniu poznaje inne służące i stopniowo odkrywa los kobiet, które budowały życie innych, nigdy nie mając szansy na własne. Dramat, który przywraca głos tym zapomnianym kobietom powstał na podstawie reportażu *Służące do wszystkiego* Joanny Kuciel-Frydryszak. Tajemniczy, chwilami groteskowy świat międzywojennej służby odsłania struktury przemocy, które w zmienionej formie przetrwały do dziś. To opowieść o klasowych podziałach, niewidzialnej pracy i potrzebie wspólnoty, która staje się pierwszym krokiem do oporu.

[9 ról kobiecych, 5 ról męskich, 1 rola dziecięca]

Maria Gustowska TUTAJ KIEDYŚ STAŁ DOM

Tekst przedstawia historię nieistniejącej już wioski w Beskidzie Niskim, zamieszkiwanej przez Łemków. Tłem dla romantycznej historii Dziwnej dziewczyny i Najpiękniejszego chłopaka we wsi są dramatyczne wydarzenia połowy XX w., które w niezwykle dotkliwy sposób zmieniły historię Beskidu Niskiego: akcja dukielsko-preszowska, wysiedlenia do ZSSR i w końcu Akcja Wisła. Narrację w sztuce buduje wielogłos sąsiadek i sąsiadów – serce wsi. Ich głosy zbudowane są z elementów pieśni czy obrzędów łemkowskich. *Tutaj kiedyś stał dom* jest więc także sztuką o opowiadaniu historii i o odkodowywaniu nieistniejącego świata z pozostawionych przez historię strzępów.

[5 ról kobiecych, 5 ról męskich]

Maria Gustowska **JAK ZOSTAĆ KSIĘŻNICZKĄ**

Czym jest współcześnie baśniowy stan oczekiwania, pasywność kolejnych bohaterek? Jest stagnacją, blokadą wynikającą z lęków, kwestionowania własnej wartości, zakleszczeniem między kapitalistycznym kultem sukcesu a patriarchalną pochwałą bierności. Księżniczki czekają – to potrafią robić i czują się w tym komfortowo. Nie pociągają ich podróże, przygody i polowania na smoki. Jaka jest alternatywa dla utartej bierności kobiecych bohaterek? I czy ta bierność może być strategią oporu? Czy może być świadomym wyborem, melvillowskim „wolałbym nie”? Tekst wychodzi z potrzeby odpowiedzi na pytanie, co jest tak męczącego w sytuacji czekania, stagnacji? I na ile taka sytuacja może być atrakcyjna dramaturgicznie?

[5 ról kobiecych, 1 rola męska]

Maria Gustowska **TARABUMBA! ALE CYRK...**

Narratorem opowieści jest Bambino – trochę trefniś, trochę poeta, który ucieka przed Nudą. Nie taką zwykłą, wielką – która zabiera chęć do działania i radość doświadczania codzienności. Bambino trafia do cyrku, który okazuje się nie być zwykłym miejscem. To cyrk, w którym każda postać ma swój problem i swoje wielkie marzenie: Słoń boi się Myszy tak bardzo, że tłucze wszystko dookoła, choć tak naprawdę bardzo ją lubi. Świnka Lotta uwielbia latać, ale boi się, że pewnego dnia utknie w armacie i już nie polecie. Połykacza Ognia, który dawniej był gwiazdą areny, przytłoczyła proza życia – dziś oddaje się gotowaniu i trochę tęskni za dawną magią cyrku. W ten sposób powstaje opowieść o tym, że każdy ma prawo czuć, przeżywać, czasem się bać – i że dzięki bliskości i wyobraźni można odnaleźć nadzieję.

Komedia skierowana do odbiorcy familijnego.

[7 ról kobiecych, 12 ról męskich]

*Widok na Dôme du Goûter z Grande Muette w masywie Mont Blanc
1861 - 1862, Bisson Frères
źródło: Rijks Museum*

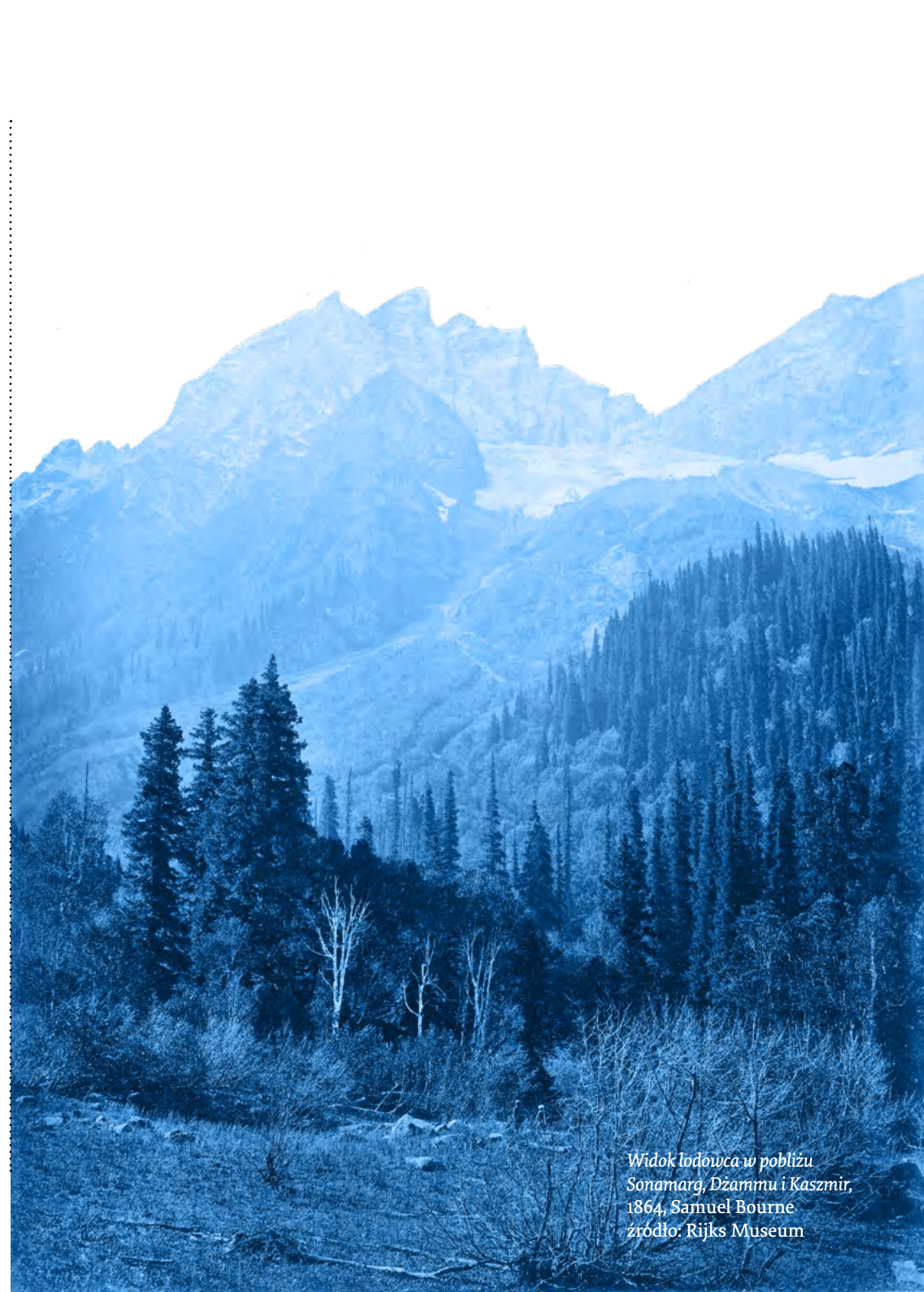
Zachary Karabaszlew

LIZBONA

Tłumaczenie: **Hanna Karpińska**

W sztukę wybitnego bułgarskiego pisarza, scenarzysty i dramaturga wplecione są tematy wolności, tożsamości i niemożności wyjścia z własnych więzień. Pewni ludzie zostali porwani i uwięzieni w nieznanym, nieokreślonym miejscu. Kiedy czekają na decyzję o wysokości okupu, są skazani na bycie razem, na własne towarzystwo. Ale ile czasu tam spędzą: godziny? dni? lata? I gdzie jest to nieznane miejsce? Autor w fascynujący sposób porusza poważne tematy, takie jak wolność i podporządkowanie, sens i bezsens, absurd i prawda, bada poddanie się naszym własnym lękom oraz cenę ludzkiego życia.

[2 role męskie]

Widok lodowca w pobliżu
Sonamarg, Dżammu i Kaszmir,
1864, Samuel Bourne
źródło: Rijks Museum

Zachęcamy do skorzystania z zasobów
biblioteki ZAiKS-u i bogactwa internetowej
bazy tytułów na stronie

www.zaiksteatr.pl